Lea Jylhä
MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

LAUSUNTO

Dnro 61/2023

3.10.2023

U 46/2023 VP VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI METSÄNVILJELYAINEISON TUOTANNOSTA JA MARKKINOINNISTA

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK ry) kiittää mahdollisuudesta kommentoida esitystä.

MTK pitää metsänviljelyaineistoa koskevan lainsäädännön ajantasaistamista tarpeellisena. Asetusehdotuksen tavoitteet (tasapuoliset toimintaedellytykset, kestävyyden edistäminen ja ympäristöhaasteisiin vastaaminen, lainsäädännön selkeyttäminen, teknologisen kehityksen huomioon ottaminen sekä korkealaatuisen metsänviljelyaineiston saatavuuden varmistaminen) ovat kannatettavia.

MTK myös pitää ainoana oikeana ratkaisuna sitä, että metsänviljelyaineistoa koskevat säännökset on säilytetty omana erillisenä kokonaisuutenaan. Rajaus, jonka mukaan asetuksella ei säädeltäisi metsänviljelyaineiston käyttöä, joka kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, on myös kannatettava.

Asetusesitykseen sisältyy kuitenkin uusia velvoitteita, jotka aiheuttavat lisäkuormaa hallinnolle ja toimijoille tai joiden vaikutuksia metsänviljelymateriaalien tuotantoon ei täysin pystytä arvioimaan.

Esityksen mukaan jäsenvaltioiden tulisi laatia puulajikohtaiset valmiussuunnitelmat, joilla taataan riittävä metsänviljelyaineiston tarjonta vakavissa metsätuhotilanteissa. On epäselvää, toisiko ko. valmiussuunnitelma Suomessa merkittävää lisähyötyä nykytilanteeseen, jossa metsäpuiden siementuotanto on jo nykyisin hyvin suunnitelmallista. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että siemen- ja taimituotanto on markkinaehtoista toimintaa. Varautumisen edellyttämän ns. ylituotannon kustannusvaikutuksia ja mahdollisia korvauksia toimijoille ei ole arvioitu ja huomioitu esityksessä. MTK tukee valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan jäsenvaltioiden tulee itse voida määritellä, mikä on riittävä varautumisen taso, jotta vältetään epätarkoituksenmukaiset ja tehottomat ratkaisut.

Esityksessä asetetaan uusi velvoite siemenlähde tunnettu -luokkaan kuuluvien metsikkökeräysten ennakkovalintaan ja -rekisteröintiin. Erityisesti pohjoisessa Suomessa, jossa metsikkökeräyksellä on siemenhuollon kannalta suurempi merkitys ja jossa keräystä organisoivat monet metsäalan toimijat, keräyskohteiden määrittäminen ja hyväksyntä ennakkoon on käytännössä mahdotonta. Ennakkovalinnan ja rekisteröinnin vaatimus todennäköisesti lopettaisi toimijoiden, ml. metsänhoitoyhdistykset, järjestämän

siemenkeräyksen. Tilanne olisi ristiriidassa asetusehdotuksen metsänviljelyaineiston saatavuutta ja varautumista koskevien tavoitteiden kanssa. MTK esittää, että valtioneuvoston kannassa otettaisiin tämä huomioon ja jäsenmailla olisi mahdollisuus luopua ennakkohyväksymisvaatimuksesta kokonaan alueilla, joilla ilmasto on erityisen ankara ja siemensadot toistuvat harvoin, ja jatkaa nykyistä riskiperusteista tarkastuskäytäntöä. Mikäli ennakkohyväksyntää koskeva velvoite asetukseen jää, on keräyskohteitten ilmoittamismenettelystä tehtävä mahdollisimman joustava.

Epäselvää on myös, mitä käytännössä edellyttää ammattimaisille toimijoille asetettu velvoite antaa tieto metsänviljelyaineiston soveltuvuudesta nykyisiin ja ennakoituihin tuleviin ilmasto- ja ekologisiin olosuhteisiin. Luonnonvarakeskus on päivittänyt siemenviljelyssiementen käyttöalueet ottaen huomioon ilmaston ennustettu lämpeneminen. Tieto soveltuvasta käyttöalueesta riittänee velvoitteen täyttämiseen.

Helsingissä lokakuun 3. päivänä 2023

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Lea Jylhä
Metsäasiantuntija